

**Toespraak van
JOKE SCHAUVLIEGE
VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU, NATUUR EN CULTUUR**

Dinsdag 2 februari 2010 – Brussel

(enkel het gesproken woord telt)

**Studiedag Chemische stoffen in de bevolking:
analyseren, interpreteren en reageren**

Goede morgen dames en heren,

“Chemische stoffen in de Vlaamse bevolking: analyseren, interpreteren en reageren”. Die ambitieuze titel geeft het resultaat weer van een nauwe samenwerking tussen wetenschap en beleid, tussen milieu en gezondheid, tussen mezelf en mijn collega Vandeurzen.

Maar wat wil die titel concreet zeggen?

“Chemische stoffen in de mens... Analyseren ...”

Sinds 1999 investeert het Vlaamse milieu- en gezondheidsbeleid in een ambitieus humaan biomonitoringprogramma. Duizenden

Vlamingen namen tot nu toe deel, van pasgeboren tot volwassen, uit landelijke gebieden, maar ook uit steden of geïndustrialiseerde omgevingen:

- Hun bloed en urine werden geanalyseerd op chemische stoffen;
- De gezondheidseffecten van milieuvervuiling werden geregistreerd;
- Uitgebreide vragenlijsten over levensstijl en voedingsgewoonten werden afgenomen.

Sedert onze eerste campagne eind 2006 beschikken we over een complex geheel aan resultaten. Dat biedt voer voor talrijke wetenschappelijke publicaties, maar betekent tegelijk een enorme uitdaging voor het Vlaamse milieu- en gezondheidsbeleid.

Dat brengt mij bij de rest van de titel: ***“Interpreteren en Reageren...”***

Naast “meten om te wéten” was ons motto in eerste instantie “meten om te doén”. Maar wat te doen en in welke volgorde? Welke prioriteiten moesten we leggen? De verkregen meetgegevens gaven op zich weinig direct bruikbare informatie over de mogelijke oorzaken van de meetwaarden die afweken van de normale situatie.

Het **Faseplan** bood ons de nodige structuur en gefaseerde aanpak om prioriteiten te stellen en concrete beleidsacties uit te werken. In elke fase hebben we gekozen voor participatie. We betrokken wetenschappelijke experts, en maatschappelijke actoren zoals

patiëntenorganisaties, natuurverenigingen, huisartsen en werkgeversorganisaties, enz. Op basis van hun advies kon de overheid een inhoudelijk onderbouwde beslissing nemen en concrete acties uitwerken.

Laat me een aantal van deze acties verder toelichten.

De eerste fase van het project ging dieper in op de verhoogde DDE-gehalten gemeten in landelijke gebieden en in de Albertkanaalzone. DDE is een restproduct van DDT, een bestrijdingsmiddel dat in België al meer dan dertig jaar verboden is.

Mijn voorganger minister Crevits lanceerde een inzamel- en sensibiliseringsactie m.b.t. pesticiden. Die inzamelactie bleek erg nuttig. DDT-bevattende bestrijdingsmiddelen vonden hun weg naar het containerpark waar ze thuishoren. Om sensibilisering rond bestrijdingsmiddelen ook op langere termijn in te bedden in het lokale milieu- en gezondheidsbeleid werd de **inzameling van bestrijdingsmiddelen binnen** het kader van de selectieve **inzameling van KGA** ook als actie **in de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten (2008-2013)** ingevoerd.

Met de ervaring van het DDE-proefproject werd begin 2008 gestart met verdere acties op het vlak van humane biomonitoring. De verhoging van gechloreerde verbindingen in landelijke gebieden en

de toename van astma in stedelijke agglomeraties kregen prioriteit. Beide problemen zijn uiteraard niet nieuw in Vlaanderen, maar de **toegevoegde waarde** van de gefaseerde aanpak is dat **alle beschikbare gegevens** op een **transparante en objectieve manier** werden **bestudeerd** en dat bestaande en toekomstige maatregelen op elkaar worden afgestemd.

Eén voorbeeld is de sterke daling van de *industriële* dioxine-uitstoot in Vlaanderen. Deze daling is een gevolg van de verminderde dioxine-uitstoot, vooral door de drastische sanering en het gebruik van schone technologie bij o.a. de afvalverbranding en in sinterinstallaties. **De huidige dioxine-uitstoot komt echter voor 75% van de huishoudens met als voornaamste bronnen de gebouwenverwarming op vaste brandstoffen en de verbranding van afval in tonnetjes en open vuren.**

Deze cijfers tonen aan dat we de komende jaren acties zullen moeten voeren om de verbranding in open vuren en het foutief gebruik van kachels en andere verbrandingstoestellen aan te pakken.

Een belangrijk onderdeel hiervan is informatieverstrekking en sensibilisering. Op dit vlak leveren gemeentes, provincies, natuurverenigingen en anderen al grote inspanningen. Ter ondersteuning van deze lokale initiatieven engageer ik mij voor **een nieuwe Vlaamse informatie- en sensibiliseringscampagne** in 2011 en 2012 zodat iedereen over de juiste informatie beschikt en op een

gezondere manier kan genieten van de gezelligheid van een kachel en verboden open vuren tot het verleden behoren. In dit kader zal ik ook blijven **aandringen** bij mijn **federale collega** om een **verbod** in te stellen op de **verkoop van de zogenaamde tuinafvalverbrandingsoventjes**.

Ook het verder **beschermen van de gezondheid van mensen in landelijke gebieden** is prioritair en verdient onze aandacht.

Een laatste stap en tegelijkertijd de stok achter de deur vormt repressief optreden. Stoken in open lucht is in Vlaanderen strikt gereguleerd. Sinds 1 mei 2009 kunnen vastgestelde overtredingen financieel beboet worden op grond van het Milieuhandhavingsdecreet. Momenteel heeft mijn administratie een 40-tal dossiers voor het verbranden van afval in open lucht in behandeling.

Dames en heren,

Humane biomonitoring kent de laatste jaren een belangrijke opgang binnen het milieu- en gezondheidsonderzoek, maar slechts een beperkt aantal lidstaten neemt humane biomonitoring daadwerkelijk op in hun milieu- en gezondheidsbeleid. Vlaanderen bekleedt hierin een absolute voortrekkersrol. We hebben de knowhow en gebruiken die ook goed. De open en transparante communicatie van de resultaten en de consequente en gefaseerde verwerking van de

resultaten in het beleid maken de Vlaamse aanpak uniek binnen Europa. Zo werd onze aanpak door de conferentie van de Wereldgezondheidsorganisatie in Madrid vermeld als 'best practice'.

In het kader van het Belgisch Voorzitterschap van de Europese Unie dit jaar zal deze aanpak Europees in de kijker worden gesteld op een internationale conferentie hier in Brussel op 27 en 28 oktober.

Uiteraard is deze geslaagde aanpak de verdienste van heel wat mensen. Ik wil dan ook iedereen bedanken die dit proces mogelijk maken: de experts en maatschappelijke groepen voor hun advies, het Steunpunt Milieu en Gezondheid, de medisch milieukundigen en uiteraard de Vlaamse milieu- en gezondheidsadministraties voor de opmaak en de uitvoering van de actieplannen.

Ik wens u allen een interessante studiedag toe.

Joke Schauvliege

Minister van Leefmilieu, Natuur & Cultuur